nr.:2144

22 november 1958

DVO

M

cc:DIE

Via:DGES en S

TEN BEHOEVE VAN GESPREK MET DE HEREN HALLSTEIN EN REY

In verband met het gesprek met de heren Hallstein en Rey moge ik het volgende onder Uw aandacht brengen:

I. Beneluxvoorstel

Er bestaat een kans dat de heren op het Beneluxvoorstel koel zullen reageren. De reden is dat de Commissie in het begin van dit jaar reeds een soortgelijk voorstel heeft ingediend, dat nooit een warme ontvangst heeft gehad - behalve in de donkerste dagen van de Franse regeringscrisis - omdat iedereen het prematuur en defaitistisch achtte. In het bijzonder de heer Rey heeft zich lange tijd vastgebeten in dit Commissievoorstel en zich herhaaldelijk in bittere woorden uitgelaten over de koele ontvangst ervan in de EEG-raad en vooral in het Comité Maudling. Het oude Commissievoorstel wijkt in het bijzonder op de volgende punten af van het huidige Beneluxvoorstel:

1. De Commissie was voor een totale tariefverlaging van 10%, die zich niet zou beperken tot de tarieven boven het toekomstige gemeenschappelijke buitentarief.
   Onze beweegreden tot een beperking van de tariefverlaging tot de tarieven boven het gemeenschappelijk buitentarief is tweeërlei. In de eerste plaats een politieke: Frankrijk heeft destijds verklaard slechts hiermede accoord te kunnen gaan (in feite omdat hierdoor niet vooruit zou worden gelopen op een verlaging van het buitentarief van de EEG, hetgeen de eerste werkelijke stap in de richting van een Vrijhandelszone zou zijn). De tweede reden is van economische aard: een tijdelijke verlaging van de lagere buitentarieven, welke volgens het EEG-verdrag na drie jaar weer omhoog zouden moeten gaan, zou slechts verwarring bij het bedrijfsleven wekken.
2. De Commissie deed destijds geen voorstellen voor een contingentenverruiming in het kader van een voorlopige regeling. De reden hiervan was dat men dit niet haalbaar achtte tegenover de Fransen.

II. Franse voorstellen.

Over de toekomstige Franse voorstellen is op dit moment nog niets officieel bekend. Het is echter waarschijnlijk dat met de volgende elementen in de Franse plannen rekening zal moeten worden gehouden.

1. De Franse voorstellen zullen - i.t.t. het document Ockrent - geen vaste eindtermijn voor de afbraak der handelsbelemmeringen kennen, doch eerder gebaseerd zijn op de totnogtoe in de OEES gevolgde procedure, waarbij de afbraak der belem-

© NA, 2.05.116, Buitenlandse Zaken, Blok 2, 1955-1964 (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 18726
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01766

meringen afhankelijk wordt gesteld van met unanimiteit te nemen Raadsbesluiten. Nederland hecht grote waarde aan een vaste eindtermijn, omdat hierdoor zekerheid aan het bedrijfsleven wordt verschaft en de vereiste druk wordt uitgeoefend op de landen om de afbraak der handelsbelemmeringen in feite uit te voeren en te voltooien. Het Commissiestandpunt over een vaste eindtermijn is niet bekend. De Commissie heeft in het verleden hier nooit een punt van gemaakt, zodat het niet waarschijnlijk is dat zij zich hiër veel aan gelegen zal laten liggen.

2. Frankrijk zal vermoedelijk de tariefafbraak tot het GATT willen uitbreiden. Dit betekent dus tariefonderhandelingen in het kader van het GATT en geen tariefexercities binnen de OEES. Het politieke bezwaar hiertegen is dat men hierdoor niet de bijzondere binding tussen de Zes en de andere West-Europese landen erkent. Het economische bezwaar is dat in feite de tariefverlaging zich in veel lager tempo zal voltrekken en hiermede ontkend zou worden dat een liberaler beleid tegenover de OEES-landen dan tegenover de andere GATT-landen mogelijk is tengevolge van de hogere mate van gelijkgerichtheid van de OEES-landen.
De Commissie zal waarschijnlijk meer voor de Franse benadering voelen. De indruk heeft altijd bestaan dat de Commissie meer voor een liberaal handelsbeleid tegenover de wereld voelt dan voor een speciaal op Europa gerichte Vrijhandelszone, voornamelijk omdat men in een hechte Vrijhandelszoneorganisatie een gevaar ziet voor de politieke integratiedoeleinden van de Gemeenschap.

3. Frankrijks voorstellen voor tariefverlaging en contingentsverruiming zullen in elk geval de deur wijd open zetten voor discriminatie tussen EEG en Vrijhandelszone. Totnogtoe was het oogmerk van de andere landen van de Gemeenschap en speciaal Nederland dat de mogelijkheid van discriminatie zo klein mogelijk moet worden gemaakt. Het Franse pleidooi ten gunste van discriminatie is gebaseerd op de philosophie dat de landen van de Gemeenschap meer verplichtingen op zich nemen (t.a.v. gemeenschappelijk buitentarief en andere harmonisatiemaatregelen) en dat hieruit voor de landen van de EEG dus ook meer rechten moeten voortvloeien (deze philosophie wordt trouwens ook gaarne door de heer Mansholt gehanteerd bij zijn weinig vergaande voorstellen voor de landbouw in de Vrijhandelszone). Het Nederlandse antwoord hierop is dat inderdaad een zekere discriminatie mogelijk moet zijn, doch dan toch slechts in zoverre als deze rechtstreeks voortvloeit uit het verschil in verplichtingen. Om een voorbeeld te noemen: In de EEG kan in geval van betalingsbelansmoeilijkheden financiele bijstand worden verleend om de grenzen open te houden. Indien de Elf geen financiele bijstand zouden verlenen, zal discriminatie tussen EEG en Elf mogelijk zijn. Een dergelijke mogelijkheid moet echter tot het uiterste beperkt worden.
Op dit punt zullen wij de Commissie vermoedelijk niet geheel

aan onze zijde hebben. De Commissie zal waarschijnlijk, evenals Frankrijk, menen dat discriminatie - Prof.Hallstein spreekt zelf liever van "differentiatie" - reeds gerechtvaardigd wordt door de politieke conceptie van de Gemeenschap welke de anderen immers niet willen aanvaarden. Zij zal stellen dat een zekere mate van verdergaande vrijmaking in de EEG dan in de Vrijhandelszone als de prijs moet worden beschouwd voor hen die medewerken aan de vorming van een gemeenschappelijke politiek, een prijs die noodzakelijk gegeven moet worden om de ontvangende landen te doen medewerken aan de vorming van de gemeenschapspolitiek.

4. Frankrijk zal waarschijnlijk bilaterale accoorden willen sluiten, waarbij contingenten aan speciale landen worden gegeven op "pijnposten". Dit zou in strijd met de multilaterale, non-discriminatie opzet van OEES en Vrijhandelszone zijn. Tegen een bilaterale opzet zijn allerlei economische bezwaren aan te voeren. Voor de Elf is deze opzet ook allerminst aantrekkelijk, omdat zij hierdoor als geïsoleerde tegenspelers in een zwakkere positie tegenover de Gemeenschap zullen komen te staan. Bilaterale - en daardoor discriminatoire - accoorden lijken mij vooral bijzonder onaantrekkelijk, omdat hierdoor de OEES verzwakt zo niet opgeblazen wordt en in elk geval de hechte institutionele band tussen de zeventien landen van de OEES verloren gaat. Ook op dit punt zullen wij, vermoed ik, de Commissie niet aan onze zijde hebben. Verschillende informele uitlatingen wijzen er op dat men daar wel voor bilaterale accoorden voelt, hetgeen ook wel begrijpelijk is, want dergelijke accoorden zullen, mits zij uiteraard door de Gemeenschap worden gesloten, slechts de positie van de Gemeenschap, de sterkste partner in Europa, versterken. Alleen indien er een gemeenschappelijk multilateraal orgaan komt is het voor de Elf mogelijk door gemeenschappelijk optreden daarin enige tegendruk uit te oefenen op de politiek van de Gemeenschap.

III. <u>Onderhandelingsprocedure.</u>

De Commissie is er reeds lang op uit de onderhandelingen namens de Zes te voeren. Formeel zijn haar wensen tamelijk goed gefundeerd, want art. 238 juncto art. 228 kan inderdaad zo geïnterpreteerd worden dat de Commissie namens de Gemeenschap de onderhandelingen over dit associatie-accoord moet voeren. Bovendien kan zij zich op art. 111 lid 2 (betreffende tariefaccoorden) met enig recht baseren, indien zij over de voorlopige regeling de onderhandelingen wil voeren. Destijds heeft de Commissie niet van haar "recht" gebruik gemaakt vanwege het feit dat de onderhandelingen reeds in volle gang waren toen de Commissie werd benoemd. Nu er sprake is dat de onderhandelingen volgens een andere procedure zullen moeten worden voortgezet en wellicht over een geheel andere vorm van Vrijhandelszone dan totnogtoe werd beoogd, zal de Commissie waar-

schijnlijk het ogenblik gekomen achten dat zij de taak van de nationale vertegenwoordigers, althans ten dele, zal overnemen. Materieel is het bezwaar hiertegen dat de Commissie alleen zal kunnen onderhandelen op basis van concrete mandaten en het is juist het gebrek aan concretisering van het standpunt van de Zes waarop de besprekingen zijn vastgelopen. Ik kan het me moeilijk voorstellen hoe de Commissie als de onderhandelaar kan optreden zolang zij er niet zeker van is dat de nationale regeringen het met de concessies die zij doet eens zijn. Niettemin zal het zeker zijn nut kunnen hebben indien de Commissie voor specifieke onderwerpen, waarover geen grote meningsverschillen bestaan, als onderhandelaar optreedt. Psychologisch heeft dat bovendien het voordeel dat de Commissie zich meer verantwoordelijk zal voelen voor het slagen der onderhandelingen.

IV. Compromis

Wellicht is het voor U nuttig te weten in welke richting de gedachten van deze Directie gaan t.a.v. een eventueel aanvaardbaar compromis over de Vrijhandelszone. Over de volgende punten zou wellicht overeenstemming te bereiken zijn:

1. Het document Ockrent blijft als uitgangspunt gehandhaafd. Frankrijk mag dit document echter niet beschouwen als een uiterste concessie, doch zal een zekere souplesse moeten betonen met betrekking tot de opmerkingen die over het document zijn gemaakt door de Elf.

2. Discriminatie zal alleen mogelijk zijn indien concrete verschillen in verplichtingen hiertoe rechtstreeks aanleiding geven.

3. De Elf zullen moeten aanvaarden dat een zo groot mogelijk deel van hun buitentarieven worden geharmoniseerd in de richting van het EEG-tarief.

4. Engeland zal moeten aanvaarden dat een aantal Gemenebestpreferenties wordt gereduceerd of geëlimineerd of dat de mogelijkheid van associatie van bepaalde Gemenebestlanden aan de Vrijhandelszone wordt geopend.

5. De unanimiteitsregel wordt aanvaard behalve bij arbitraire en uitvoeringsbesluiten. Op de inroeping van ontsnappingsclausules zal dus geen veto-recht bestaan, doch wel zullen na een afkeurende beoordeling met een gekwalificeerde meerderheid van een ontsnappingsclausule, tegenmaatregelen tegen het land dat een ontsnappingsclausule heeft ingeroepen, genomen moeten kunnen worden.

6. Het resultaat van de sectorstudies moet zodanig zijn dat voor het distorsiegevaar tengevolge van de verschillen in buitentarieven in het algemeen soepele origineregels komen, die een redelijke mate van vrij verkeer tussen de landen waarborgen. Frankrijk zal bereid moeten zijn ten aanzien

hiervan risico's te nemen die het totnogtoe niet heeft willen accepteren. De risico's die Frankrijk op zich zou nemen worden bovendien verkleind door de invoering van een ontsnappingsclausule voor "deflections of trade". De Carli-rechten zullen slechts in bepaalde sectoren oplossingen kunnen brengen. Daar staat tegenover dat de andere landen moeten accepteren dat er voor een beperkt aantal van bijv. drie sectoren bijzondere regelingen komen om die bedrijfstakken in Frankrijk tegemoet te komen, welke hun verzet tegen de Vrijhandelszone met redelijke argumenten kunnen staven. Deze bijzondere regelingen voor bepaalde bedrijfstakken zullen er in feite op neerkomen dat hiervoor het regiem van vrijmaking niet zal gelden en de afbraak der handelsbelemmeringen slechts tot stand zal worden gebracht naar gelang de vereiste harmonisatieregelen zijn getroffen.